

Riktlinjer med mål för det minoritetspolitiska arbetet

Antagen av Kommunstyrelsen 2022-05-03 §70

Revideras av Kommunstyrelsen

Revideras senaste 2026-04-30

Kommunchef är dokumentansvarig

Innehållsförteckning

Mål och riktlinjer för det minoritetspolitiska arbetet..... 3

Inledning	3
Riktlinjer	3
Information om rättigheter.....	3
Delaktighet och inflytande.....	4
Skydda och främja språk och kultur	4
Äldreomsorg på minoritetsspråk.....	4
Användning av minoritetsspråk i myndighetskontakter	5
Genomförande	5
Revidering.....	6

Mål och riktlinjer för det minoritetspolitiska arbetet

Inledning

Den 1 januari 2019 trädde förstärkningar i lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk (minoritetslagen) i kraft vilket bland annat innebär att kommuner och regioner är skyldiga att anta mål och riktlinjer för sitt minoritetspolitiska arbete. Det här styrdokumentet ger en introduktion till nationella minoriteter och minoritetsspråk i Sverige samt de åtaganden och lagar som reglerar de rättigheter som nationella minoriteter och minoritetsspråkens användare har. Vidare beskriver riktlinjerna kommuners skyldigheter utifrån lagstiftning samt mål och riktlinjer för hur Borgholms kommun ska leva upp till lagstiftningen. Riktlinjerna visar också ansvarsfördelningen för det minoritetspolitiska arbetet i kommunen.

I Sverige finns fem nationella minoriteter: judar, romer, samer, sverigefinnar och tornedalingar. Det är upp till varje enskild individ att själv avgöra om denne anser sig tillhöra en eller flera nationella minoriteter. Samhället kan därför inte ställa några krav på någon att styrka sin tillhörighet. De nationella minoritetsspråken anges i språklagen (2009:600) och är finska, jiddisch, meänkieli, romani chib och samiska.

Lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk (2009:724) beskriver nationella minoriteters rättigheter. Den ringar in fem rättighetsområden av särskild vikt:

- Information om rättigheter.
- Skydda och främja minoriteters språk och kultur.
- Ge minoriteter inflytande i frågor som rör dem.
- Äldreomsorg på minoritetsspråk.
- Användning av minoritetsspråk i myndighetskontakter.

Utöver minoritetslagen finns nationella minoriteters rättigheter främst reglerade i Europarådets ramkonvention om skydd för nationella minoriteter, den europeiska stadgan om landsdels- eller minoritetsspråk samt i språklagen. Utöver dessa innehåller bibliotekslagen, skollagen och socialtjänstlagen bestämmelser om nationella minoriteters rättigheter.

Riktlinjer

Målet för Borgholms kommuns arbete är, i likhet med den nationella minoritetspolitiken, att skydda de nationella minoriteterna och stärka deras möjligheter till inflytande, samt att stödja de historiska minoritetsspråken så att de hålls levande. Syftet med riktlinjerna är att se till att Borgholms kommun lever upp till de skyldigheter som lagstiftningen garanterar de nationella minoriteterna. Riktlinjerna beskriver kommunens arbete och hur ansvaret är fördelat samt vägleder verksamhetsområdena i arbetet med minoritetslagen. Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för att samordna kommunens minoritetspolitiska arbete. Dessa riktlinjer riktar sig till samtliga verksamhetsområden och förtroendevalda i Borgholms kommun.

Information om rättigheter

”Kommuner och landsting ska informera de nationella minoriteterna om deras rättigheter och det allmännas ansvar enligt denna lag och de föreskrifter som denna lag hänvisar till.” Lag om nationella minoriteter och minoritetsspråk (2009:724).

- Kommunstyrelsen ansvarar för att övergripande information om de nationella minoriteternas rättigheter finns tillgänglig på kommunens hemsida.

Delaktighet och inflytande

"Förvaltningsmyndigheter ska ge de nationella minoriteterna möjlighet till inflytande i frågor som berör dem och så långt det är möjligt samråda med minoriteterna i sådana frågor." "Samråd ska ske genom att förvaltningsmyndigheter för en strukturerad dialog med de nationella minoriteterna i syfte att kunna beakta deras synpunkter och behov i myndighetens beslutsfattande." "Förvaltningsmyndigheter ska särskilt främja barns och ungas möjligheter till inflytande och samråd i frågor som berör dem och anpassa formerna för detta till deras förutsättningar." Lag om nationella minoriteter och minoritetsspråk (2009:724).

- Samtliga nämnder ska ge de nationella minoriteterna möjlighet till inflytande i frågor som berör dem och så långt det är möjligt samråda med minoriteterna i sådana frågor. Kommunstyrelsen ansvarar för att samordna dessa samråd.
- Samråden ska ske genom en strukturerad dialog för att kunna ta hänsyn till de nationella minoriteternas synpunkter och behov inför att ett beslut ska fattas.
- I synnerhet barns och ungas möjlighet till inflytande och samråd i frågor som rör dem ska underlättas. Nämnderna ska anpassa formerna för inflytande till deras förutsättningar.

Skydda och främja språk och kultur

"Det allmänna har ett särskilt ansvar för att skydda och främja de nationella minoritetsspråken." Språklagen (2009:600)

"Det allmänna ska även i övrigt främja de nationella minoriteternas möjligheter att behålla och utveckla sin kultur i Sverige. Barns utveckling av en kulturell identitet och användning av det egna minoritetsspråket ska främjas särskilt." Lag om nationella minoriteter och minoritetsspråk (2009:724)

"En elev som tillhör någon av de nationella minoriteterna ska erbjudas modersmålsundervisning i elevens nationella minoritetsspråk." (grundskolan, grundsärskolan, specialskolan) Skollagen (2010: 800)

"Biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska ägna särskild uppmärksamhet åt de nationella minoriteterna och personer som har annat modersmål än svenska, bland annat genom att erbjuda litteratur på de nationella minoritetsspråken" Bibliotekslagen (2013:801).

- Utbildningsnämnden ansvarar för att erbjuda elever inom grundskolan, grundsärskolan och specialskolan, som tillhör någon av de nationella minoriteterna, modersmålsundervisning i elevens nationella minoritetsspråk samt informera vårdnadshavare om denna rättighet.
- De nationella minoriteternas kultur och språk ska integreras i nämndernas ordinarie verksamheter, till exempel i bibliotekens utbud av litteratur, tidskrifter och annan media.
- Kulturutskottet, under kommunstyrelsen, ansvarar för att informera om möjligheten för nationella minoriteter att bilda föreningar och söka de föreningsbidrag som kommunen erbjuder kulturföreningar med flera.

Äldreomsorg på minoritetsspråk

"En kommun som inte ingår i något förvaltningsområde ska erbjuda den som begär det möjlighet att få hela eller en väsentlig del av den service och omvårdnad som erbjuds inom ramen för äldreomsorgen av personal som behärskar finska, jiddisch,

meänkieli, romani chib eller samiska, om kommunen har tillgång till personal med sådana språkkunskaper.”

”Kommunen ska inom ramen för sådan omsorg beakta de äldres behov av att upprätthålla sin kulturella identitet”. Lag om nationella minoriteter och minoritetsspråk (2009:724)

”Kommunen ska verka för att det finns tillgång till personal med kunskaper i finska, jiddisch, meänkieli, romani chib eller samiska där detta behövs i omvårdnaden av äldre människor”. Socialtjänstlagen (2001:453).

- Om det finns personal som behärskar de nationella minoritetsspråken, och vill använda språket i tjänsten, ska den som begär det erbjudas möjlighet att få hela eller en väsentlig del av den service och omvårdnad som erbjuds inom ramen för äldreomsorgen på nationellt minoritetsspråk.
- Socialnämnden ska inhämta information om vilka språkkunskaper som personalen inom äldreomsorgen har och som de vill använda i tjänsten, inklusive kunskaper inom minoritetsspråken.
- Socialnämnden ska vid rekrytering av personal inom äldreomsorgen beakta de sökandes språkkunskaper, inklusive kunskaper inom minoritetsspråken och minoriteternas kultur.

Användning av minoritetsspråk i myndighetskontakter

”Utanför ett förvaltningsområde har enskilda rätt att använda finska, meänkieli respektive samiska vid muntliga och skriftliga kontakter i förvaltningsmyndigheters ärenden i vilka den enskilde är part eller ställföreträdande för part, om ärenden kan handläggas av personal som behärskar minoritetsspråket.”

”Förvaltningsmyndigheter ska verka för att det finns tillgång till personal med kunskaper i finska, meänkieli respektive samiska där detta behövs i enskildas kontakter med myndigheten.” Lag om nationella minoriteter och minoritetsspråk (2009:724).

- Om det finns personal som behärskar finska, meänkieli och samiska, och vill använda språket i tjänsten, ska nämnderna erbjuda enskilda personer att använda språken vid muntliga och skriftliga kontakter som rör ett enskilt ärende.
- Samtliga nämnder ska inhämta information om vilka språkkunskaper medarbetarna har, inklusive kunskaper inom finska, meänkieli och samiska, och som de vill använda i tjänsten.
- Om det finns behov ska nämnderna arbeta för att det finns personal med kunskaper i finska, meänkieli och samiska som kan hjälpa personer vid kontakt med nämnderna i enskilda ärenden.

Genomförande

Implementering är en viktig fas för att styrdokument ska få genomslagskraft och bli verkningfullt. Respektive nämnd har huvudansvaret för förankring och införande av styrdokument. Kommunens förvaltning ansvarar för verkställandet av det konkreta arbetet att integrera styrdokumentet i sina verksamheter så att rutiner, arbetsuppgifter och beslut utförs i enlighet med styrdokumentet. Varje chef, inom den verksamhet som berörs av styrdokumentet, ska kommunicera styrdokumentet i verksamheten, det vill säga se till att styrdokumentets innehåll är känt bland medarbetarna och att dokumentet efterlevs samt följs upp i den egna verksamheten.

Revidering

Större ändringar och ändringar av principiell karaktär beslutas av kommunstyrelsen. Mindre ändringar av redaktionell karaktär beslutas av dokumentansvarig. Då riktlinjer gäller tills vidare görs revidering vid behov. Översyn av revideringsbehov görs dock minst vart fjärde år från senaste revidering eller fastställande av dokumentansvarig.